

**UNIVERSITETET I OSLO
DET HUMANISTISKE FAKULTET**

Eksamen i

NOR 1300

Nordisk, særlig norsk, litteratur 1800 – 2000

Høst/haust 2011

Tid: 8. desember kl. 09:00 (6 timer).

Sted/Stad: Sal E og F, seksjon 17 Hasle Tennissenter, vestre hall.

Ingen hjelpemidler tillatt.
Hjelpemiddel ikkje tillatne.

Oppgavesettet er på 10 sider, forsiden medregnet.
Oppgavesettet er på 10 sider medrekna framsida.

(Sidene 2–3 er bokmål, sidene 3–4 nynorsk og sidene 6–10 er vedlegg)

Sensur: 3 uker/veker

BOKMÅL

I. Besvar én av oppgavene.

Enten

1. Gi en analyse av folkevisen (også kalt balladen) ”Draumkvedet”, og gi en kort presentasjon av folkediktning generelt. I analysen kan du gjerne ta utgangspunkt i Olav Solbergs kommentar til balladen:

”Draumkvedet” blir ikkje sjeldan kalla eit visjonsdikt. Det er rett nok i den forstand at Olav Åkneson – eller Åsteson, som han også kan heite – fell i svevn og har eit *syn* av den andre verda. Men ei nemning som ”visjonsballade” ville vore meir treffande, for ”Draumkvedet” må først og fremst forståast i lys av den norske balladegenren, jamvel om det dreiar seg om ei særmerkt vise. (*Norske folkeviser. Våre beste ballader i utval og med kommentarar av Olav Solberg, 2003*)

Tekst er vedlagt.

Eller

2. Torborg Nedreaas sa en gang dette om *Musikk fra en blå brønn* (1960):

Kjernetanken ligger allerede i første kapitel, der jeg skisserer opp et forskrekket, fordrømt menneskes evne til å klare seg. Vi føler oss alle trukket mot Brønnen. Det er akkurat som en undergangslengsel --- men de vidunderligste ting i livet er brannfarlige. Vi mennesker har en viss tilbøyelighet til å dette i brønner. Men vi har også en voldsom livsvilje ... til å klatre opp igjen. (*Friheten* 27.1. 1961)

Gi en analyse av brønnscenen i første kapittel av romanen, og drøft Nedreaas’ påstand ut fra romanen som helhet.

Tekst er vedlagt.

II. Kortsvaroppgaver

Velg to av følgende tre oppgaver:

1. Gi en kort presentasjon av Victoria Benedictssons novelle ”Ur mørkret”. Plasser teksten litteraturhistorisk. Bruk 100–150 ord.

2. Gjør kort rede for bruken av eksternt og intern fokalisering i utdraget nedenfor fra "Irene Holm". (Om du vil, kan du heller bruke begrepene perspektiv eller synsvinkel.)

Naar hun under Afklædningen var naaet til Underpermissioner, gjorde hun sine "Pas" ved Sengestolpen. Hun strakte Benene, saa hun svedte ved det.

Smeden og hans Kone veg ikke fra Nøglehullet. De saá Balletspringene bagfra; Papillotterne strittede paa Issen som Piggene paa et Pindsvin.

Frøken Holm blev saa ivrig, at hun begyndte at nynne højt, mens hun gik i Gulvet og op, i Gulvet og op ...

Smed og Kone og Børn sloges ved Nøglehullet.

Naar Frøken Holm havde øvet sine Minutter, krøb hun i Seng. Naar hun øvede, kom hun næsten altid til at tænke paa "da hun var paa Skolen ved Dansen" .... Og pludselig kunde hun le halvhøjt op med en tøsset Latter, midt som hun laa ....

Og hun faldt i Søvn, mens hun endnu tænkte paa den Tid – den lystige Tid .... Prøverne, naar de stak hinanden med Knappenaale i Læggene .... og hvinte .... Og Aftenerne - - i Garderoberne .... hvor det summede .... alle Stemmerne .... og Regissørens Klokke ....

3. Edith Södergran regnes som en av de tidlige modernistene i svenskspråklig litteratur. Gjør kort rede for modernistiske trekk i diktet "Vierge moderne".

"Vierge moderne"

Jag är ingen kvinna. Jag är ett neutrum.
Jag är ett barn, en page och ett djärvt beslut,
jag är en skrattande strimma av en scharlakanssol...
Jag är ett nät för alla glupska fiskar,
jag är en skål för alla kvinnors ära,
jag är ett steg mot slumpen och fördärvet,
jag är ett språng i friheten och självet...
Jag är blodets viskning i mannens öra,
jag är en själens frossa, köttets längtan och förvägran,
jag är en ingångsskylt till nya paradiser.
Jag är en flamma, sökande och käck,
jag är ett vatten, djupt men dristigt upp till knäna,
jag är eld och vatten i ärligt sammanhang på fria villkor...

NYNORSK

II. Svar på ei av desse to oppgåvene.

Anten

1. Gi ein analyse av folkevisa (også kalla balladen) ”Draumkvedet”, og gi ein kort presentasjon av folkedikting generelt. I analysen kan du gjerne ta utgangspunkt i Olav Solbergs kommentar til balladen:

”Draumkvedet” blir ikkje sjeldan kalla eit visjonsdikt. Det er rett nok i den forstand at Olav Åkneson – eller Åsteson, som han også kan heite – fell i svevn og har eit *syn* av den andre verda. Men ei nemning som ”visjonsballade” ville vore meir treffande, for ”Draumkvedet” må først og fremst forståast i lys av den norske balladegenren, jamvel om det dreiar seg om ei særmerkt vise. (*Norske folkeviser. Våre beste ballader i utval og med kommentarar av Olav Solberg, 2003*)

Tekst er vedlagd.

Eller

2. Torborg Nedreaas sa ein gong dette om *Musikk fra en blå brønn* (1960):

Kjernetanken ligger allerede i første kapitel, der jeg skisserer opp et forskrekket, fordrømt menneskes evne til å klare seg. Vi føler oss alle trukket mot Brønnen. Det er akkurat som en undergangslengsel --- men de vidunderligste ting i livet er brannfarlige. Vi mennesker har en viss tilbøyelighet til å dette i brønner. Men vi har også en voldsom livsvilje ... til å klatre opp igjen. (*Friheten* 27.1. 1961)

Gi ein analyse av brønns scenen i første kapittel av romanen, og drøft Nedreaas’ påstand ut frå romanen som heilskap.

Tekst er vedlagd.

II. Kortsvaroppgåver

Vel to av desse fire oppgåvene:

1. Gi ein kort presentasjon av Victoria Benedictssons novelle ”Ur mørkret”. Plasser teksten litteraturhistorisk. Bruk 100–150 ord.

2. Gjer kort greie for bruken av ekstern og intern fokaliserings i utdraget nedanfor frå "Irene Holm". (Om du vil, kan du heller bruke omgrepa perspektiv eller synsvinkel.)

Naar hun under Afklædningen var naaet til Underpermissioner, gjorde hun sine "Pas" ved Sengestolpen. Hun strakte Benene, saa hun svedte ved det.

Smeden og hans Kone veg ikke fra Nøglehullet. De saá Balletspringene bagfra; Papillotterne strittede paa Issen som Piggene paa et Pindsvin.

Frøken Holm blev saa ivrig, at hun begyndte at nynne højt, mens hun gik i Gulvet og op, i Gulvet og op ...

Smed og Kone og Børn sloges ved Nøglehullet.

Naar Frøken Holm havde øvet sine Minutter, krøb hun i Seng. Naar hun øvede, kom hun næsten altid til at tænke paa "da hun var paa Skolen ved Dansen" .... Og pludselig kunde hun le halvhøjt op med en tøsset Latter, midt som hun laa ....

Og hun faldt i Søvn, mens hun endnu tænkte paa den Tid – den lystige Tid .... Prøverne, naar de stak hinanden med Knappenaale i Læggene .... og hvinte .... Og Aftenerne - - i Garderoberne .... hvor det summede .... alle Stemmerne .... og Regissørens Klokke ....

3. Edith Södergran blir rekna som ein av dei tidlege modernistane i svenskspråkleg litteratur. Gjer kort greie for modernistiske trekk i diktet "Vierge moderne".

"Vierge moderne "

Jag är ingen kvinna. Jag är ett neutrum.

Jag är ett barn, en page och ett djärvt beslut,

jag är en skrattande strimma av en scharlakanssol...

Jag är ett nät för alla glupska fiskar,

jag är en skål för alla kvinnors ära,

jag är ett steg mot slumpen och fördärvet,

jag är ett språng i friheten och självet...

Jag är blodets viskning i mannens öra,

jag är en själens frossa, köttets längtan och förvägran,

jag är en ingångsskylt till nya paradiser.

Jag är en flamma, sökande och käck,

jag är ett vatten, djupt men dristigt upp till knäna,

jag är eld och vatten i ärligt sammanhang på fria villkor...